[Con tàu vũ trụ Nga - Trung lao nhanh về phía Hành tinh Đa cực]

Bởi Frank , 22 Tháng 5 2026

Con tàu vũ trụ Nga - Trung lao nhanh về phía Hành tinh Đa cực

Các Con đường Tơ lụa Mới/BRI và các nhánh phái sinh như Tuyến đường Biển Bắc/Con đường Tơ lụa Bắc Cực vẫn đang sống động và phát triển mạnh mẽ

Tác giả: Pepe Escobar

> THƯỢNG HẢI – Chính là lúc này. Quan hệ đối tác chiến lược Nga - Trung, những nhà lãnh đạo trong tiến trình hội nhập Á - Âu, những nhà lãnh đạo của các khối đa cực BRICS và SCO, đã chính thức tán thành và thúc đẩy mạnh mẽ tiến trình hướng tới đa cực và một hệ thống quan hệ quốc tế mới thông qua một tuyên bố chung chiến lược được ký kết, đóng dấu và bàn giao trong chuyến thăm Trung Quốc của Tổng thống Putin vào thứ Tư tuần này. Đây là một sự kiện mang tính lịch sử – theo nhiều nghĩa khác nhau. Tôi đã có đặc quyền theo dõi các hoạt động diễn ra tại Bắc Kinh suốt cả ngày tại Cao đẳng Aurora, một trường tư thục và đại học hàng đầu ở Thượng Hải, giữa một cộng đồng giáo viên và sinh viên tuyệt vời.

Vì vậy, chúng tôi đã có nhiều thời gian để thảo luận về những tác động từ cách thức mà hai cường quốc hàng đầu Á - Âu – và cũng là các cường quốc toàn cầu – đang thiết lập các đường nét cho một tương lai địa chính trị mới cho phần lớn nhân loại. Những ngoại lệ sẽ là những kẻ ngoan cố theo chủ nghĩa vị chủng và các quốc gia chư hầu đang nghiện việc tự sát chính trị hàng loạt. Tất cả chúng ta đều nhớ chuyến thăm Nga của Chủ tịch Tập Cận Bình vào năm 2023, khi rời Điện Kremlin, đứng cạnh Putin, ông đã bày tỏ những gì mình đã trau chuốt từ lâu một cách rất súc tích: “Ngay bây giờ đang có những thay đổi mà chúng ta chưa từng thấy trong 100 năm qua.” Và rồi ông Tập và ông Putin đã đồng ý rằng giờ đây, “chúng ta chính là những người

cùng nhau thúc đẩy những thay đổi này”.

Kết quả thực tế là tuyên bố chung Bắc Kinh đầy trọng tâm, được chắp bút bởi những “nền văn minh có lịch sử cổ đại” không thể nhầm lẫn.
Hãy cùng điểm qua một số điểm nổi bật. Tuyên bố không hề né tránh từ ngữ hay khái niệm nào khi đưa ra một giải pháp thế vị nghiêm túc cho thời khắc lịch sử đơn phương – đang suy yếu – hiện tại.

Chủ nghĩa đa trung tâm: “Mưu toan của một số quốc gia nhằm đơn phương quản lý các công việc toàn cầu, áp đặt lợi ích của họ lên toàn thế giới và hạn chế sự phát triển có chủ quyền của các quốc gia khác theo tinh thần của thời kỳ thuộc địa đã thất bại.” Nga - Trung sẽ tập trung vào việc thiết lập một “trạng thái đa trung tâm lâu dài.”

”Luật rừng”: “Các chuẩn mực cơ bản được công nhận rộng rãi của luật pháp quốc tế và quan hệ quốc tế thường xuyên bị vi phạm (…) có nguy cơ phân rã trong cộng đồng quốc tế và quay trở lại với ‘luật rừng’.”

Một cấu trúc an ninh mới: “Cần phải chú ý đúng mức đến những lo ngại hợp lý của tất cả các quốc gia trong lĩnh vực an ninh, tập trung vào hợp tác trong các vấn đề an ninh, từ bỏ đối đầu khối và chiến lược trò chơi có tổng bằng không, phản đối việc mở rộng các liên minh quân sự, chiến tranh hỗn hợp và chiến tranh ủy nhiệm, đồng thời thúc đẩy việc tạo ra một cấu trúc an ninh toàn cầu và khu vực được cập nhật, cân bằng, hiệu quả và bền vững (…) Việc ép buộc các quốc gia có chủ quyền phải từ bỏ lập trường trung lập là không thể chấp nhận được.”
Đây chính xác là những gì Moscow đã đề xuất với Washington và NATO vào tháng 12 năm 2021: tính không thể chia cắt của an ninh. Phản ứng theo kiểu không-phản-hồi đã thúc đẩy Chiến dịch Quân sự Đặc biệt (SMO) tại Ukraine hai tháng sau đó, khi Moscow nhận thấy rõ ràng rằng kế hoạch của NATO là một cuộc chiến chớp nhoáng ở Donbass.

Quyền bá chủ: “Quyền bá chủ trên thế giới là không thể chấp nhận được và cần phải bị cấm. Không một quốc gia hay nhóm quốc gia nào được kiểm soát các công việc quốc tế, định đoạt số phận của các quốc gia khác hoặc độc chiếm các cơ hội phát triển.”

Quản trị toàn cầu: đó là khái niệm tâm đắc của Chủ tịch Tập Cận Bình, được định hình đầy đủ tại hội nghị thượng đỉnh SCO năm ngoái ở Thiên Tân: “Trong quản trị toàn cầu, một công cụ quan trọng để tinh gọn hệ thống quan hệ quốc tế, cần phải tuân thủ các nguyên tắc bình đẳng chủ quyền, thượng tôn luật pháp quốc tế, chủ nghĩa đa phương, lấy con người làm trung tâm và tiếp cận theo hướng mang lại kết

quả.”

Liên Hợp Quốc: cần phải “tăng cường vai trò của chủ nghĩa đa phương như một công cụ chính để giải quyết các thách thức toàn cầu đa diện và phức tạp, đồng thời ngăn chặn sự suy yếu của Liên Hợp Quốc.” Điều đó sẽ dẫn đến “sự cải tổ Liên Hợp Quốc”. Tuy nhiên, ai cũng biết điều đó chắc chắn sẽ không xảy ra dưới thời chính quyền hiện tại ở Nhà Trắng.

> **Điểm 4 của tuyên bố:** sự đa dạng về giá trị và văn minh toàn cầu. Đó có thể là mấu chốt của vấn đề – chôn vùi không thương tiếc bất kỳ tham vọng vị chủng nào: “Hệ thống tinh thần và đạo đức của bất kỳ nền văn minh nào cũng không thể được coi là đặc biệt hay ưu việt hơn các nền văn minh khác. Tất cả các nước nên ủng hộ một góc nhìn về các nền văn minh dựa trên sự bình đẳng, trao đổi kinh nghiệm lẫn nhau và đối thoại, đồng thời nên tăng cường sự tôn trọng, hiểu biết, tin cậy lẫn nhau và trao đổi giữa các dân tộc và nền văn minh khác nhau, thúc đẩy sự hiểu biết và tình hữu nghị giữa nhân dân các nước, và bảo vệ sự đa dạng của các văn hóa và văn minh.”

Sự xuất hiện của “quốc gia không thể thiếu” mới

Tuyên bố Nga - Trung, một cách súc tích nhất có thể, đã mang lại điều được xem là niềm hy vọng vô cùng cần thiết cho nhân loại để đi sâu vào cội nguồn của quá khứ văn minh, như một phương tiện để kiến tạo một tương lai tốt đẹp và bình đẳng hơn. Bằng mọi giá, đây là một bản tiểu tuyên ngôn nhân văn vượt xa việc thiết lập một cấu trúc an ninh mới và tạo ra những thay đổi then chốt trong hệ thống quan hệ quốc tế hiện tại. Uy tín của nó được bảo chứng bởi sự ủng hộ của hai Cường quốc lớn, những quốc gia đồng thời cũng là các quốc gia - nền văn minh, hoàn toàn có chủ quyền và hoàn toàn độc lập.

Tôi đã gọi tiến trình này từ khá lâu là **“Thế kỷ Á - Âu”**. Đó là những gì mà ngày 20 tháng 5 năm 2026 định mệnh này tại Bắc Kinh, trong khuôn khổ chuyến thăm chính thức của Tổng thống Putin tới Trung Quốc, đang tôn vinh. Tầm vóc, phạm vi và tham vọng của tuyên bố chung rõ ràng đã làm lu mờ các khía cạnh khác trong chuyến hành trình Bắc Kinh của Putin, mặc dù bản thân chúng cũng khá quan trọng. Bắt đầu từ việc định hình một “quốc gia không thể thiếu” mới. Chủ nghĩa Vị chủng rút lui; Trung Quốc tiến vào. Trật tự cũ đang bị trục xuất – trong thời gian thực. Và đúng vậy, đây là sự chuyển dịch mang tính hệ trọng nhất trong việc liên minh giữa các Cường quốc kể từ khi Chiến tranh Lạnh kết thúc – hoàn tất với việc Đế chế Hỗn loạn (vốn đã trừng phạt Nga đến chết nhằm mục đích “cô lập” và làm sụp đổ kinh tế nước này) đã không thể xoay xở trước quan hệ đối tác chiến lược Nga - Trung.

Hiệp ước Láng giềng Thân thiện 25 năm giữa Nga và Trung Quốc đã được nâng cấp mạnh mẽ – nổi bật với các hành lang năng lượng chiến lược (đường ống Sức mạnh Siberia 2), sự phối hợp quân sự rất chặt chẽ và một khuôn khổ văn minh/ý thức hệ chung.

> Tất nhiên sẽ không có rò rỉ đáng kể nào về những gì ông Tập và ông Putin đã thảo luận trong buổi tiệc trà thân mật kéo dài hai giờ đồng hồ của họ. Cuộc chiến ủy nhiệm ở Ukraine và cuộc chiến bất hợp pháp nhắm vào Iran chắc chắn đã có trong chương trình nghị sự, bao gồm cả việc Putin được cho là đã thông báo tóm tắt cho ông Tập về các bước đi tiếp theo có thể có của Nga trong một cuộc đối đầu ngày càng trực tiếp và độc hại với NATO, và cả hai cùng đánh giá các khía cạnh kỹ thuật trong việc Nga - Trung hỗ trợ Iran.

Tóm lại, các Con đường Tơ lụa Mới/BRI và các nhánh phái sinh như Tuyến đường Biển Bắc/Con đường Tơ lụa Bắc Cực vẫn đang sống động và phát triển mạnh mẽ; và việc phi đô-la hóa nền kinh tế toàn cầu – một phản ánh của cán cân thương mại Nga - Trung, hiện đang tiến triển độc quyền bằng đồng nhân dân tệ và đồng rúp – còn hơn cả sống động và phát triển mạnh mẽ.

Đối với BRICS, vốn bị Hoa Kỳ gây bất ổn từ bên trong thông qua Ấn Độ và UAE, cuối cùng có thể hồi sinh từ trạng thái hôn mê; tiến trình này sẽ phải do Lavrov và Vương Nghị dẫn dắt. Và trọng tâm phải thay đổi: BRICS phải phát triển một loại hình gắn kết chiến lược giữa Khối đa số Toàn cầu (Global Majority) để quá trình chuyển dịch đa cực thực sự hiệu quả.

Tiếp đến là tương lai tươi sáng của Sức mạnh Siberia 2. Trung Quốc, cuối cùng, thậm chí có thể quên đi nỗi ám ảnh “Thoát khỏi Malacca”, vốn có hiệu lực từ đầu những năm 2000, và quay trở lại tâm điểm chú ý với việc Mỹ phong tỏa giả tạo eo biển Hormuz và các cảng của Iran. Ban lãnh đạo ở Bắc Kinh luôn nhận thức đầy đủ rằng việc phong tỏa eo biển Malacca là điều cốt lõi trong chiến lược kiềm chế và bóp nghẹt Trung Quốc của Mỹ. Sức mạnh Siberia 2 mang lại một giải pháp hoàn toàn nằm ngoài tầm kiểm soát của Đế chế Hải quyền Hải tặc, bơm khí đốt trực tiếp đến Trung Quốc từ bán đảo Yamal qua dãy núi Altai và các thảo nguyên Mông Cổ.

Có một chi tiết rất dễ thương tại Đại lễ đường Nhân dân, giữa bấy nhiêu kịch tính: một triển lãm chung TASS-Tân Hoa Xã, “Tình hữu nghị không thể phá vỡ của các quốc gia vĩ đại, Quan hệ đối tác chiến lược của các cường quốc”, với 26 bức ảnh ghi lại tình bạn Putin - Tập qua các năm, tại nhiều hội nghị thượng đỉnh G20, BRICS và SCO, diễn đàn Vành đai và Con đường, Ngày Chiến thắng ở Moscow, và Thế vận hội Bắc Kinh.

Ông Putin và ông Tập đã tham quan triển lãm với hai hướng dẫn viên khá đặc biệt: Giám đốc điều hành TASS Andrey Kondrashov và Giám đốc điều hành Tân Hoa Xã Phó Hoa. Kết hợp với nghi thức thưởng trà, có thể gọi đó là sự gắn kết sâu sắc giữa con người với con người, một cái chạm mang tính cá nhân không thể thiếu để cùng đi trên con đường dài và quanh co hướng tới một tương lai địa chính trị của sự bình tâm và tôn trọng lẫn nhau.